

Talousarvion toteutuminen 2024

Hollolan kunta

Elinvoiman palvelualue

Talousarvion toteutuminen

tammi - elokuulta 2024

Sisälllys

Elinvoiman palvelualue	2
Tuloarviot ja määrärahat toteutuminen.....	2
Ennuste ja muutospaineet.....	3
Palvelualuejohtajan katsaus.....	4
Määrärahan toteutuminen vastuualueittain.....	6
Henkilöstö	7
Toiminnalliset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovat tavoitteet).....	7
Ilmasto- ja ympäristötoimenpiteet.....	8
Osallisuus	9
Riskien hallinta.....	10
Investointien toteutuminen	14
Kadunrakennus ja muut yleiset alueet yhteensä.....	14
Talonrakennus.....	16
Vesihuoltolaitos	18
Irtain omaisuus	18
Elinvoiman palvelualue vastuualueittain	19
Elinvoiman hallinto	19
Työllisyyspalvelut	22
Kuntatekniikka	23
Kehitys- ja kaavoituspalvelut.....	24
Rakennus- ja ympäristövalvonta.....	26
Ruoka- ja siivouspalvelut.....	28
Vesihuoltolaitos	30

Elinvoiman palvelualue

Vastuuhenkilö: Elinvoimajohtaja Heli Randell

Tuloarviot ja määrärahat toteutuminen

Elinvoiman palvelualueen sitovuus valtuustoon nähden on toimintakate.

Elinvoiman palvelualue (ilman VHL)

	TP 2023	TOT 1-8 2023	TA 2024	TOT 1-8 2024	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	21 021 049 €	13 222 649 €	20 318 500 €	13 212 432 €	65,03 %	7 106 068 €
Myyntituotot	5 698 149 €	3 373 590 €	5 815 200 €	3 553 131 €	61,10 %	2 262 069 €
Maksutuotot	426 520 €	357 126 €	345 000 €	200 582 €	58,14 %	144 418 €
Tuet ja avustukset	901 239 €	230 590 €	550 000 €	252 898 €	45,98 %	297 102 €
Vuokratuotot	13 660 865 €	9 029 743 €	13 170 700 €	8 926 450 €	67,78 %	4 244 250 €
Muut toimintatuotot	334 275 €	231 600 €	437 600 €	279 370 €	63,84 %	158 230 €
Valmistus omaan käyttöön	56 587 €		50 000 €	176 €	0,35 %	49 824 €
Toimintakulut	-23 032 826 €	-13 614 190 €	-24 649 500 €	-14 274 305 €	57,91 %	-10 375 195 €
Henkilöstökulut	-5 967 547 €	-3 841 302 €	-6 402 300 €	-3 995 611 €	62,41 %	-2 406 689 €
Palvelujen ostot	-9 590 143 €	-5 292 828 €	-11 178 800 €	-5 521 292 €	49,39 %	-5 657 508 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 305 177 €	-1 905 895 €	-3 298 400 €	-2 168 846 €	65,75 %	-1 129 554 €
Avustukset	-1 492 770 €	-945 972 €	-1 743 000 €	-943 212 €	54,11 %	-799 788 €
Muut toimintakulut	-2 677 189 €	-1 628 193 €	-2 027 000 €	-1 645 343 €	81,17 %	-381 657 €
TOIMINTAKATE	-1 955 189 €	-391 541 €	-4 281 000 €	-1 061 696 €	24,80 %	-3 219 304 €
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 155 €	-4 217 €		270 €		-270 €
VUOSIKATE	-1 959 345 €	-395 758 €	-4 281 000 €	-1 061 427 €	24,79 %	-3 219 573 €
Poistot ja arvonalentumiset	-8 262 029 €	-4 421 214 €	-6 294 500 €	-3 922 884 €	62,32 %	-2 371 616 €
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 499 151 €	-4 421 214 €	-6 294 500 €	-3 922 884 €	62,32 %	-2 371 616 €
Kertaluonteiset poistot	-806 207 €					
Arvonalentumiset	-956 671 €					
Poistoero, varausten ja rahastojen muutokset			250 000 €			250 000 €
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-10 221 374 €	-4 816 972 €	-10 325 500 €	-4 984 310 €	48,27 %	-5 341 190 €

Vesihuoltolaitoksen sitovuus valtuustoon nähden on tilikauden yli/alijäämä

Hollolan Vesihuoltolaitos

	TP 2023	TOT 1-8 2023	TA 2024	TOT 1-8 2024	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	4 422 155 €	3 023 374 €	4 621 700 €	2 997 965 €	64,87 %	1 623 735 €
Myyntituotot	4 409 986 €	3 023 374 €	4 621 700 €	2 997 965 €	64,87 %	1 623 735 €
Tuet ja avustukset	12 169 €					
Toimintakulut	-2 570 482 €	-1 770 989 €	-2 558 400 €	-1 661 613 €	64,95 %	-896 787 €
Henkilöstökulut	-71 450 €	-46 867 €	-74 300 €	-52 388 €	70,51 %	-21 912 €
Palvelujen ostot	-2 292 253 €	-1 588 338 €	-2 335 400 €	-1 513 247 €	64,80 %	-822 153 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-197 985 €	-128 384 €	-140 300 €	-88 776 €	63,28 %	-51 524 €
Muut toimintakulut	-8 793 €	-7 402 €	-8 400 €	-7 203 €	85,75 %	-1 197 €
TOIMINTAKATE	1 851 673 €	1 252 385 €	2 063 300 €	1 336 351 €	64,77 %	726 949 €
Rahoitustuotot ja -kulut	-305 241 €	-152 726 €	-305 100 €	-152 553 €	50,00 %	-152 547 €
VUOSIKATE	1 546 432 €	1 099 659 €	1 758 200 €	1 183 799 €	67,33 %	574 401 €
Poistot ja arvonalentumiset	-1 762 865 €	-1 170 274 €	-1 758 200 €	-1 210 015 €	68,82 %	-548 185 €
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 762 865 €	-1 170 274 €	-1 758 200 €	-1 210 015 €	68,82 %	-548 185 €
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-216 433 €	-70 615 €		-26 216 €		26 216 €

Ennuste ja muutospaineet

Käyttötalouden osalta määrärahojen toteutuminen on pysymässä talousarviossa eikä tällä hetkellä ole tunnistettavissa muutospaineita.

Investointien talousarviossa vuodelle 2024 ei ole huomioitu Hollola-talon suunnittelukustannuksia 1,2 miljoonaa euroa. Valtuusto on hyväksynyt 23.9.2024 kokouksessa talousarviomuutoksen 1,2 miljoonaa euroa investointien määrärahaan talonrakennus, uudisrakentaminen.

Palvelualuejohtajan katsaus

Palvelualueen työt ovat edenneet alkuvuonna suunnitellusti. Vastuualuekohtainen alkuvuoden toteutuma on esitelty raportin myöhemmissä osissa.

Palvelualueen valmiussuunnitelma on hyväksytty. Suunnitelma on luonteeltaan päivittyvä. Edessä on suunnitelman liitteiden viimeistely ja erilaisiin harjoituksiin ja koulutuksiin osallistuminen.

Strategisten hankkeiden toteutuma vastaa suurimmalta osaltaan vuoden ajankohtaan nähden suunniteltua. Hankkeet raportoidaan erillisohjeen mukaan. Keskuskortteleiden kaavoitusprosessiin varatut rahat ovat ylittymässä. Työ on tilattu aikapalkkioon perustuen keväällä 2023 kumppanin ehdotuksen pohjalta, jossa työn valmistuminen oli ajoitettu vuoden 2023 loppuun mennessä. Työn edetessä on tullut tarve suunnitelmien muutoksiin ja täydennyksiin, jonka pohjalta tälle vuodelle varattu määrärahan tarve kasvaa noin 90 t€.

Elinkeinopalveluissa on otettu käyttöön sijoittumispalvelun toimintamalli kasvuun ja kehittämiseen.

Maanhankinnan aktivointi on palvelualueen tärkeimpiä tehtäviä, jotta varmistetaan uusien asuinalueiden toteutus ja yritysalueiden laajentaminen. Talousarvion laadinnan yhteydessä arvioitiin, että uusien alueiden toteutusmahdollisuudet tyrehtyvät ennen vuosikymmenen loppua, jos maanhankinnassa ei päästä eteenpäin. Maanhankinnan edistymisen on pitkäjänteistä työtä.

Keskuskorttelit -hankkeessa on aktiivisesti edistetty asemakaavatyötä ja Hollola-talon talonsuunnittelua. Vanhan viraston purkamispäätös tehtiin suunnitellusti kaavan ehdotusvaiheen valmistumisen jälkeen. Purkupäätöksestä valitettiin. Oikaisuvaatimukset käsiteltiin elokuussa valvontajaostossa. Tätä kirjoitettaessa (29.9.2024) purkulupapäätös ei ole lainvoimainen. Sopimusneuvottelut toteutusvaiheesta on aloitettu.

MAL-sopimuskauden 2024-2027 neuvottelut jatkuivat tauon jälkeen. Sopimusneuvottelut kuntien, valtion ja Päijät-Hämeen liiton välillä saatiin valmiiksi syyskuussa. Sopimuksen hyväksymispäätökset tehdään tulevan syksyn aikana eri toimijoiden päätöksentekoaikoina.

Investointiohjelman toteutus etenee. Uimahallin peruskorjaus alkoi toukokuussa. Kunnallistekniikan puolella Sorvasen alueen kunnallistekniikan toteutus on alkamassa myöhemmin syksyllä ja Hopeakallio-Paassilta II alueen esirakentaminen etenee.

Kunnan metsien hoitoa ja hakkuita toteutetaan metsäsuunnitelmien mukaisesti keväällä kuntaan palkatun asiantuntijan johdolla. Linjaliikenteessä on käynnissä Hollolan linjastosuunnittelu ja siihen liittyvä palvelutasotarkastelu yhteistyössä LSL:n kanssa.

Kunta aloitti toukokuussa 2024 toisen Kunta-Helmi hankkeen, jossa kunnostetaan elinympäristöjä neljällä luonnonsuojelualueella ja kartoitetaan merkittyjen alueiden lähiympäristöjä yhteistyössä asiantuntijoiden ja yhdistysten kanssa. Hanke on osa Monta luontoa – Monta mahdollisuutta, Luonnon virkistyskäytön kehittämissuunnitelman kokonaisuutta.

Palvelukuvaus

Elinvoiman palvelualue edesauttaa monipuolisten asumismahdollisuuksien syntymistä ja huolehtii yritysten toimintaedellytysten kehittämisestä. Palvelualue tuottaa asumisen ja elinkeinoelämän tarvitsemat maankäytön ja kuntatekniikan palvelut, vastaa palveluliikenteen sekä rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisen palveluiden järjestämisestä. Lisäksi palvelualue huolehtii työllisyysasioista, elinkeinotoimen tehtävistä, muista joukkoliikennepalveluista (LSL) sekä päiväkotien ja koulujen ruoka- ja siivouspalveluista.

Yhtenä osakokonaisuutena vastuualueen käyttötaloudessa on varattu budjetti kunnan kiinteistöasioiden hoitoon (pl investoinnit, jotka tilataan erikseen). Työt tilataan Hollolan Tilapalvelut Oy:ltä.

Palvelualue toimii elinvoimavaliokunnan ohjauksessa tuottaen tehokkaita, taloudellisia ja asiakaslähtöisiä palveluita pääasiassa kuntalaisille. Elinvoimavaliokunnan alaisuudessa toimii seitsemän vastuualuetta: kehitys- ja kaavoituspalvelut, kuntatekniikka, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, vesihuoltolaitos, ruoka- ja siivouspalvelut, työllisyyspalvelut sekä elinvoiman hallinto (sis. elinkeinopalvelut ja joukkoliikenne).

Palvelualueen organisaatioon kuuluu ympäristöterveydenhuollon taseyksikkö. Ympäristöterveydenhuolto toimii ympäristöterveyslautakunnan alaisuudessa, joka hyväksyy taseyksikön talousarvion. Ympäristöterveyslautakunnan alaiset vastuualueet ovat: eläinlääkintähuolto, terveydensuojelu sekä ympäristöterveydenhuollon hallinto ja lautakunta. Ympäristöterveydenhuolto palvelee seudullisesti 8 kunnan tarpeita. Taseyksikön määrärahat sisältyvät kunnanhallituksen alaisten yksiköiden käyttösuunnitelmaan.

Palvelusuunnitelma 2024

Palvelualue jatkaa normaalia toimintaansa. Vastuualuekohtaisissa palvelusuunnitelmissa on esitetty muutokset vuoteen 2023 verrattuna sekä pääpiirteiset palvelusuunnitelmat vuosille 2025-2027. Palvelualueen strategisten hankkeiden toteutusta varten on rekrytoitu vuonna 2023 kaavasuunnittelija, projektiasiantuntija, määräaikainen ympäristötarkastaja sekä tehty kehityspäällikön tehtävään liittyvät järjestelyt. Resurssilisäys näkyy strategisten hankkeiden suunnitelmien totutusten etenemisenä.

Kunnan kehityksen ja tulevaisuuden kannalta tärkeimmät tehtävät ovat maanhankinnassa onnistuminen ja kuntakeskustan kehittäminen. Maanhankinnan pohjalta toteutetaan asumisen ja yrittämisen alueita strategisen yleiskaavan ohjaamana. Keskustan kehittämisen tavoitteena on parantaa kuntakeskuksen vetovoimaa, luoda kuntakeskuksesta hollolalaisten yhteinen asioinnin ja oleskelun paikka sekä houkutella alueelle lisää palveluja. Strategisten hankkeiden rahoitus ja tavoitteet mukaan lukien elinvoiman palvelualue löytyvät kunnanhallituksen alaisesta talousarvioesityksestä.

Vuonna 2024 ja tulevina vuosina jouduttaneen esittämään, että maapoliittisen ohjelman mukaan otetaan kaikki maanhankintakeinot käyttöön, jotta maanhankinnan strategisen hankkeen tavoitteet saadaan toteutettua. Kohteet tuodaan erikseen päätöksentekoon. Tavoite on varmistaa uusien asuinalueiden toteutus ja yritysalueiden laajentaminen. Tämän hetken arvion mukaan uusien alueiden toteutusmahdollisuudet tyrehtyvät ennen vuosikymmenen loppua, jos maanhankinnassa ei päästä eteenpäin huomioiden kunnan talous.

Kuntakeskuksen kehittäminen jatkuu Keskustakortteleiden kaavatyön valmistelulla hyväksymistä varten ja vanhan virastotalon purkamisella. Samaan aikaan edistetään Hollola-talon suunnittelua.

MAL-sopimuskauden 2024-2027 neuvottelut ovat alkaneet valmistelutyöllä kesäkuussa 2023. Valtion kanssa neuvottelut alkavat syyskuussa 2023. Tavoitteena on, että neuvottelut valmistuvat keväällä 2024, jonka jälkeen sovittujen toimenpiteiden toteutus alkaa/jatkuu edelliseltä sopimuskaudelta.

Ilmastosuunnitelma toteutetaan kuuden kunnan Asikkala, Hartola, Hollola, Iitti, Kärkölä, Padasjoki ja Sysmä yhteisen hankkeen puitteissa. Hanke kestää kesäkuusta 2023 maaliskuuhun 2025. Hankkeen rahoitusavustus on 100 %. Suunnitelmat toteutetaan jokaiselle kunnalle omanaan. Hollolan kunnan osuuteen sisältyy strategisen hankkeen mukaan priorisointi HINKU-tavoitteista.

Kunnan metsien hoitoa ja hakkuita toteutetaan metsäsuunnitelmien mukaisesti vuosittain.

Investointiohjelman toteutuksella vastataan sekä kuntatekniikan, vesihuollon, palvelujen (kiinteistöt) ja väestön ja elinkeinoelämän tarpeisiin

Määrärahan toteutuminen vastualueittain

Kuntatekniikka

	TP 2023	TOT 1-8 2023	TA 2024	TOT 1-8 2024	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	419 592 €	315 795 €	361 500 €	307 414 €	85,04 %	54 086 €
Valmistus omaan käy	56 587 €		50 000 €	176 €	0,35 %	49 824 €
Toimintakulut	-2 476 952 €	-1 468 015 €	-2 792 100 €	-1 562 418 €	55,96 %	-1 229 682 €
TOIMINTAKATE	-2 000 772 €	-1 152 220 €	-2 380 600 €	-1 254 828 €	52,71 %	-1 125 772 €

Elinvoiman hallinto

	TP 2023	TOT 1-8 2023	TA 2024	TOT 1-8 2024	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	1 302 421 €	485 993 €	1 150 000 €	588 718 €	51,19 %	561 282 €
Toimintakulut	-3 202 902 €	-1 718 725 €	-3 325 900 €	-1 746 660 €	52,52 %	-1 579 240 €
TOIMINTAKATE	-1 900 481 €	-1 232 732 €	-2 175 900 €	-1 157 942 €	53,22 %	-1 017 958 €

Työllisyyspalvelut

	TP 2023	TOT 1-8 2023	TA 2024	TOT 1-8 2024	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	611 206 €	230 848 €	694 000 €	272 273 €	39,23 %	421 727 €
Toimintakulut	-3 028 449 €	-1 861 081 €	-3 697 400 €	-1 911 240 €	51,69 %	-1 786 160 €
TOIMINTAKATE	-2 417 243 €	-1 630 233 €	-3 003 400 €	-1 638 967 €	54,57 %	-1 364 433 €

Kehitys- ja kaavoituspalvelut

	TP 2023	TOT 1-8 2023	TA 2024	TOT 1-8 2024	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	1 675 962 €	1 010 132 €	1 508 900 €	1 065 957 €	70,64 %	442 943 €
Toimintakulut	-1 630 001 €	-1 021 423 €	-1 914 500 €	-1 104 479 €	57,69 %	-810 021 €
TOIMINTAKATE	45 961 €	-11 291 €	-405 600 €	-38 523 €	9,50 %	-367 077 €

Rakennus- ja ympäristövalvonta

	TP 2023	TOT 1-8 2023	TA 2024	TOT 1-8 2024	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	202 605 €	140 786 €	255 000 €	191 847 €	75,23 %	63 153 €
Toimintakulut	-879 543 €	-596 939 €	-881 900 €	-521 955 €	59,19 %	-359 945 €
TOIMINTAKATE	-676 938 €	-456 153 €	-626 900 €	-330 108 €	52,66 %	-296 792 €

Kiinteistöpalvelut

	TP 2023	TOT 1-8 2023	TA 2024	TOT 1-8 2024	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	12 715 838 €	8 427 175 €	12 216 300 €	8 194 918 €	67,08 %	4 021 382 €
Toimintakulut	-7 778 885 €	-4 353 520 €	-7 921 900 €	-4 786 271 €	60,42 %	-3 135 629 €
TOIMINTAKATE	4 936 953 €	4 073 655 €	4 294 400 €	3 408 646 €	79,37 %	885 754 €

Siivous- ja ruokapalvelut

	TP 2023	TOT 1-8 2023	TA 2024	TOT 1-8 2024	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	4 093 424 €	2 611 920 €	4 132 800 €	2 591 306 €	62,70 %	1 541 494 €
Toimintakulut	-4 036 094 €	-2 594 486 €	-4 115 800 €	-2 641 281 €	64,17 %	-1 474 519 €
TOIMINTAKATE	57 330 €	17 434 €	17 000 €	-49 975 €	-293,97 %	66 975 €

Henkilöstö

ELINVOIMAN PALVELUALUE			
	31.8.2023	31.8.2024	Muutos
Vakinaiset (lkm)	106	106	0
Määräaikaiset (lkm)	8	15	7
Työllistetyt (lkm)	31	20	-11
Yhteensä (lkm)	145	141	-4

Toiminnalliset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovat tavoitteet)

Palvelualue Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Elinvoiman palvelualue Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.8.2024
Vanhan virastotalon purkaminen Keskuskorttelissa korttelin A, Hollola talon, jatkotoimenpiteistä päättäminen.	Virastotalo purettu Hollola-talon suunnittelu käynnistetty	Kehityspäällikkö, elinvoimajohtaja	Viraston purkamislupa myönnetty, ei vielä lainvoimainen. Saatu 2 kpl oikaisuvaatimuksia, jotka käsitelty valvontajaostossa 28.8. Hollola-talon talonsuunnittelu käynnissä, toteutukseen ja vuokrasopimukseen liittyvien asioiden selvitystyö käynnissä. Katualueiden ja vesihuollon suunnittelu käynnissä.
Valmistelutyö Päijät-Hämeen työllisyysalueen aloittamiseksi toteutuu.	Päijät-Hämeen työllisyysalue aloittaa 1.1.2025	Työllisyysaluejohtaja	Valmistelutyö on aloitettu ja Päijät-Hämeen työllisyysalueen johtaja aloitti 15.4.2024
Kunnan rakennusjärjestyksen päivittäminen uuden rakentamislain mukaiseksi	Rakennusjärjestyksen laatiminen, ehdotusvaihe ja hyväksymiskäsittely 2024 aikana. Rakennusjärjestyksen voimaantulo 1.1.2025	Kehityspäällikkö	Rakennusjärjestyksen ehdotusvaiheen valmistelu käynnissä. Rakentamislakiin vireillä olevat uudet muutokset varmistuvat vasta syksyn aikana, mikä on viivästyttänyt myös rakennusjärjestyksen uusimista

Ilmasto- ja ympäristötoimenpiteet

Vastuualue	Elinvoiman palvelualue
Toimenpide	Kuntien ilmastosuunnitelmat
Kuvaus	Kunnalle laaditaan ilmastosuunnitelma, jolla on vertailuarvo muihin maakunnan kuntien suunnitelmiin.
Tavoiteaikataulu	2024
Vastuutaho	Annariina Keto
Toteuma 31.8.2024	Hanke etenee suunnitelmien mukaisesti. Toimenpiteet on listattu Päijät-Hämeen maakuntaliiton toimesta ja tuotu kunnille läpikäytäväksi ja muokattavaksi ennen päätöksentekoon viemistä.

Vastuualue	Elinvoiman palvelualue
Toimenpide	Hollolan vaikuttavimmat ilmasto- ja ympäristöteot
Kuvaus	Listauksen päivittäminen ja täytön kehittäminen kunnassa kaikilla palvelualueilla.
Tavoiteaikataulu	2024
Vastuutaho	Annariina Keto
Toteuma 31.8.2024	Toimenpiteet kirjattiin keväällä 2024. Tänä vuonna kirjauksien laajuus oli laajempi kuin edellisten vuosien. Tavoitteena jatkossa on kirjata toimenpiteet vastaamaan kunnan ilmastosuunnitelmaa.

Vastuualue	Elinvoiman palvelualue
Toimenpide	Kaupunkipyöräjärjestelmän laajentaminen Hollolaan Lahdesta
Kuvaus	MAL-sopimuksen suunnitelman mukaisesti selvitetään yhteistyömallin mahdollisuus ja tarvittavat resurssit (talous, henkilötyötunnit).
Tavoiteaikataulu	2024
Vastuutaho	Annariina Keto
Toteuma 31.8.2024	Keskusteluja käydään järjestelmän laajentamisesta Lahden kaupungin kanssa, jotka ylläpitävät toimintaa ja vastaavat siitä. Kirjaus on listattu KÄPY-edistämishjelmaan.

Vastuualue	Elinvoiman palvelualue
Toimenpide	Monta luontoa – Monta mahdollisuutta luonnon virkistyskäytön kehittämissuunnitelma 2023-2025 (kh 18.9.2023)
Kuvaus	Esitetyt toimenpiteet vuodelle 2024 ohjelmassa, mm. suoympäristön parantaminen rakenteilla.
Tavoiteaikataulu	2024
Vastuutaho	Annariina Keto
Toteuma 31.8.2024	Kehittämissuunnitelma on edennyt suunnitelmien mukaisesti kevään 2024 aikana ja näin oletetaan jatkuvan myös loppuvuoden. Kahteen suunniteltuun kohteeseen on saatu rahoitusta: Kunta-Helmi hanke ja Soisalmensuon ylitysrakenne.

Vastuualue	Elinvoiman palvelualue
Toimenpide	Selvitetään ja valmistellaan sähköiseen ajoneuvokalustoon siirtymistä osittain Hollolan LSL-linjoilla yhdessä LSL:n kanssa.
Kuvaus	Osana Hollolan palvelutaso-/linjastomäärittelyä ja tulevaa kilpailutusvalmistelua varten selvitetään päästöttömiä energiaratkaisuja.
Tavoiteaikataulu	2024
Vastuutaho	Seppo Tiainen/LSL
Toteuma 31.8.2024	Seudullinen kilpailutusvalmistelu on käynnistynyt LSL:n johdolla, sopimukset voimaan 6/2026.

Osallisuus

Vastuualue	Kuntatekniikka
Toimenpide	Vuonna 2024 kunnostettavan leikkipuiston suunnittelu
Kuvaus	Asukkaat osallistuvat valittavan leikkipuiston suunnitteluun, ja sitä kautta osallistuvat budjetin laadintaan toteutusta varten.
Tavoiteaikataulu	Kevät-kesä 2024
Vastuutaho	Sauli Tiensuu
Toteuma 31.8.2024	Katinkullankujan leikkipaikka valmis

Vastuualue	Hallinto
Toimenpide	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman Kestävästi koulutiellä hanke
Kuvaus	Koululaisten osallistaminen
Tavoiteaikataulu	2024 - 2025
Vastuutaho	Annariina Keto
Toteuma 31.8.2024	Kestävästi koulutiellä - kokonaisuutta edistetään yhteistyössä hyvinvoinnin palvelualueen kanssa ja syksyllä aloitetaan koulujen kestävän liikenteen suunnitelmien laatiminen, jossa pääkohteena on koulumatkat.

Vastuualue	Hallinto
Toimenpide	Heinsuon urheilukeskuksen kehityssuunnitelma
Kuvaus	Laaja sisäinen osallistaminen tarvittavista toiminnoista
Tavoiteaikataulu	Kevät 2024
Vastuutaho	Sauli Tiensuu
Toteuma 31.8.2024	Tilattu yleissuunnitelma ja tehty hankintapäätös 5/2024

Vastuualue	Hallinto
Toimenpide	Terveystien virkistyspalvelualue, soraomnttu
Kuvaus	Alueen suunnitteluun osallistuminen, esim. nimikilpailu
Tavoiteaikataulu	2024
Vastuutaho	Sauli Tiensuu
Toteuma 31.8.2024	Yleissuunnitelma laadittu. 1. vaiheen rakentaminen aloitettu koirapuistolla. Toteutus vaiheistettu useammalle vuodelle.

Riskien hallinta

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohtissa)	Todennäköisyys	Riskin merkittävyys	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/ toteutus-aikataulu	Vastuuhenkilö	Toteuma 31.8.2024
Taloudelliset riskit, toiminnalliset riskit	Keskuskorttelien kustannus-, aikataulu- ja toteutettavuusriskit. Rakennuksille ei löydy toteuttajia tai tiloihin ei löydy sijoittujia. Toteutuskustannukset nousevat liian suuriksi. Toteutusaikataulu viivästyy.	2= todennäköinen	2= riski on suuri	Aktiivinen yhteistyö kehittäjäkumppanin kanssa. Riskien huomiointi sopimusten laadinnassa. Kaava- ja lupa-asioiden laadukas valmistelu valitustilanteiden välttämiseksi. Jatkuva työ kunnan kiinnostavuuden lisäämiseksi sijoittumisen, yrittämisen ja asumisen kohteena.	2024->	Elinvoimajohtaja, kehityspäällikkö	Hollola-talon talonsuunnittelu käynnissä. Kaavan ehdotusvaihe valmistunut ja kaavaa valmistellaan hyväksymiskäsittelyyn. Alueen infran suunnittelu käynnissä. Toteutukseen ja vuokrasopimukseen liittyvä selvitystyö käynnissä. Hollola-talon kokoa pienennetty ja kunnan tilaohjelmaa tehostettu toteutus- ja vuokratilustusten hillitsemiseksi.
TE24-valmistelu epäonnistuu	Työllisyyspalvelut käynnistyvät hitaasti/huonosti 1.1.2025 Päijät-Hämeen työllisyysalueen tuottamana	2= todennäköinen	2= riski on suuri	Valmistelutyöhön varataan riittävät henkilöstöresurssit ja valmistelutyötä tehdään läpinäkyvästi yhdeksän kunnan ja Lahden kaupungin tulevan työllisyysviranomaisen välillä.	Vuosi 2024	Työllisyysaluejohtaja	Työllisyysaluejohtaja on aloittanut 15.4.2024. Valmistelu etenee suunnitelman mukaisesti kuntien ja Lahden kaupungin kanssa Lahden kanssa. Lisäresurssien rekrytointivalmistelu on aloitettu.

Taloudelliset riskit, toiminnalliset riskit	Vesihuoltoon liittymättömien kiinteistöjen projektissa kiinteistöt eivät liity verkostoon vapaaehtoisesti tai kehotusten perusteella. Tulotavoitteiden saavuttaminen vaarantuu tai viivästyy, vapautusten ja velvoiteasioiden käsittely ruuhkautuu. Hallintopakkoon etenevien kohteiden seuranta ja toimeenpano siirtyy tuleville vuosille ilman riittävää resursointia.	3= erittäin todennäköinen	1= riski on pieni	Projektin suunnittelu ja resursointi, neuvontaan ja ohjaukseen panostaminen	2021-2024, määräaikaiseen projektiin liittyvä	Vesihuoltopäällikkö, ympäristötarkastaja, kehityspäällikkö	Kehotuksia lähetetty ja vapautushakemuksia käsitelty. Velvoitteiden antamista ei käynnistetä, koska määräaikainen resurssi päättyy 2024 loppuun. Toteutuu riski, että kaikkia kiinteistöjä ei saada liittymään, mutta määrä ennustettu vähäiseksi. Kohteiden lukumäärästä, ja projektin vaikutuksista kootaan loppuraportti 2024 lopun tilanteessa.
---	--	---------------------------	-------------------	---	---	--	---

Taloudelliset riskit, toiminnalliset riskit	Salpakankaan keskusta-alueen tyhjä tontit eivät rakennu tai tyhjänä oleviin nykyisiin tiloihin ei synny toimintaa/palveluja.	3= erittäin todennäköinen	2= riski on suuri	Keskustan kehittämiseksi laaditun laajemman toimenpideohjelman toteuttaminen. Yhteistyö kiinteistöjen omistajien kanssa sekä yritysrajapinnassa. Rakentamiskehotusten käyttäminen kriittisimpien tyhjien tonttien kohdalla.	Jatkuva	Elinvoimajohtaja, kehityspäällikkö, kaavoitus- ja maankäyttöpäällikkö, elinkeinopäällikkö	Keskustan kehittämisen toimenpideohjelmaa toteutetaan. Rakentamiskehotukset annettu Keskuskadun varren tonteille, prosessi tiedoksiantovaiheessa. Salpakankaantien tontista selvityksessä ostomahdollisuus.
---	--	---------------------------	-------------------	---	---------	---	---

Yritysalueet eivät kehity, yritykset eivät sijoitu	Yritysalueille / yritystonteille sijoittuu huonosti yrityksiä - yritysten tarpeet/tonntti/kaavan ja rakennusohjeen määräykset/hinnat eivät kohtaa toisiaan. Yritykset sijoittuvat muille alueille.	2= todennäköinen	2= riski on suuri	Strategisen hankkeen toimenpiteiden määrätietoinen toteuttaminen ja dialoginen ongelmaratkaisu.	Jatkuva	Elinvoimajohtaja, elinkeinopäällikkö	Ojastenmäen ja Hopekallion yritysalueille on myyty tontit. Strategisen hankkeen toimenpiteitä edistetään. Toimintamallia kasvuun ja kasvun johtamiseen sijoittautumistoiminnassa kehitetään.
Yrittäjäyhteistyö ei laajene/kehity - yritysten kehittyminen seisahtuu	Yrittäjät / yritykset eivät osaa hyödyntää kehittämiskanavia, tiedotus ei tavoita yrityksiä - yritykset eivät kehity - työpaikkoja ei tule lisää	2 = todennäköinen	2= riski on suuri	Aktiivinen yrityscenttä yhteistyö, vuorovaikutus ja tiedonvälitys Ladecin, LahtiRegionin, Leaderin, yrittäjäjärjestön, hankkeiden ym. kumppaneiden tukemana.	Jatkuva	Elinkeinopäällikkö	Suhteiden luominen ja ylläpitäminen yhteistyökumppaneihin on jatkuvaa työtä. Yhteydenpito- ja tiedonkulkukanavia on tarkasteltu ja kehitetty.

Taloudelliset riskit	Vesihuoltolaitoksen taloudelliset resurssit ylittyvät suurien investointitarpeiden vuoksi. Kustannusarviot ylittyvät selvästi tai tulee yllättäviä pakottavia tarpeita.	2= todennäköinen	2= riski on suuri	Kaavoituksen ja suunnitelmien etupainotteisuus, jotta investointitarpeet voidaan ennakoita. Kohteiden priorisointi ja karsiminen tarpeen mukaan.	Jatkuva	Vesihuolto-päällikkö	Tällä hetkellä investoinnit näyttävät jäävän hieman alle talousarvion mukaisesta budjetista.
----------------------	---	------------------	-------------------	--	---------	----------------------	--

Taloudelliset riskit	Vesihuoltolaitoksen tulos ylittyy tai alittuu Lahti Aquan palvelumaksujen sekä liittymismaksutulojen vaihtelun vuoksi.	2= todennäköinen	2= riski on suuri	Ennakointi vaikeaa. Kehitetään yhteistyötä Lahti Aquan kanssa ja seurataan tunnuslukujen kehittymistä.	Jatkuva	Vesihuolto-päällikkö	Vedenkulutus on edelleen laskussa, mikä vähentää maksutuloja. Seurataan tunnuslukujen kehittymistä, mutta tässä vaiheessa vuotta ei vielä pysty ennakoimaan kokonaistulosta.
Taloudelliset riskit	Linjaliikenteen seudulliseen järjestämiseen liittyvät riskit lipputulokertymien osalta (matkustuskäyttäytyminen, lippuhinta-alennusten vaikutus. Liikennöinnin kustannukset (mm. polttoaine) kasvaneet tuntuvasti.	2= todennäköinen	1= riski on pieni	Matkustaja- ja lipputulomäärien seudullinen seuranta ja reagointi. Koronan takia matkustuskäyttäytymistä/lipputuloja on ollut vaikea ennakoida. Waltti-vyöhykejako uudistus vähentää lipputuloja. Budjetissa varauduttu kuntien lisääntyviin nettokustannuksiin.	Jatkuva	Kuljetuskoordinaattori, LSL:n vastuuvirkamiehet	Matkustaja- ja lipputulokehitys on ollut kasvussa viime syksystä alkaen. Vaarana alv-kannan muutos 14 %:iin sekä valtionavustusten kehitys (sis. MAL)

Investointien toteutuminen

	TA 2024	tot 1-8	tot %	Määrärahaa jäljellä
MAA-ALUEET				
Menot	1 100 000	753 879	68,5 %	346 121

Kadunrakennus ja muut yleiset alueet yhteensä

Sitovuustaso valtuustoon investointisuunnitelman loppusumma

	TA 2024	tot 1-8	tot %	Määrärahaa jäljellä
KADUNRAKENNUS JA MUUT YLEISET ALUEET				
Menot	4 960 000	1 906 941	38,4 %	3 053 059
Rahoitusosuudet	125 000			
Netto	4 835 000			

KADUNRAKENNUS

	TA 2024	tot 1-8	tot %	Määrärahaa jäljellä
KADUNRAKENNUS				
Menot	4 525 000	1 798 690	39,8 %	2 726 310
Rahoitusosuudet	125 000			
Netto	4 400 000			

Hankekohtainen erittely

Katu- ja aluerakentaminen

		tot 1-8
Hiekkalinnankuja	100 000	41 073
Hopeakallion alueen ja Paassilta II:n itäpuoli, alueen esirakentaminen (U)	1 500 000	769 274
Kaduilla ja muilla yleisillä alueilla tehtävät kohdentamattomat rakentamistoimenpiteet (U)	60 000	
Katujen peruskorj, kohdentamattomat (P)	150 000	
Kukkilan alueen katujen peruskorjaukset (Toisenmäenkuja, Norolantie)	350 000	356 039
Siltojen peruskorjaukset, Messiläntien ulkoilusillat (yhteiset Lahden kanssa)	100 000	109 997
Sorvasen alue (U)	600 000	16 914
Sorvasen alueen hulevedet	150 000	223 400
Suunnittelu, erilliset investointikohteet	200 000	41 288
Taajamakuvan kehittäminen, Hämeenlinnantie (taidekilpailu, iso aluetaideteos tien keskilinjalle, taide-aluevalaistus. meluaitojen huolto)	50 000	

Päällystys- ja viimeistelytyöt

Hirvikalliontien kiertoliittymä	200 000	
Kansankatu	100 000	92 320
Perhoslehto III (Hirvikalliontien jatko, Kallioimarre, Metsäimarre, Kurjenkello, Kurjenpolvi)	400 000	432
Urapaikkaukset ja uudelleen päällystämiset (korvausinvestoinnit)	120 000	1 548
Katuvalaistus		
Alumiinitien jatke (U)	10 000	
Kukkilan perusparannettavat kadut (U)	40 000	
Sorvasen alue (U)	120 000	
Katuvalaistuksen uusiminen/elohopealampuista luopuminen	190 000	18 503
Uusien kaava-alueiden valaistus ja vanhojen täydentäminen (U)	60 000	
Yhteishankkeet ja kaapeloinnit (U)	25 000	
VT12 Lahden eteläinen kehätie		829
Pyhäniemi-Messilä Rantatien keväliik jatk		41 091
VT24 Kalliolan liittymä ja kev.liik.väyl		11 169
Hirvimäen alue		20 000
Keskuskorttelien katusuunnittelu		54 814

MUUT YLEISET ALUEET

	TA 2024	tot 1-8	tot %	Määrärahaa jäljellä
MUUT YLEISET ALUEET				
Menot	435 000	108 251	24,9 %	326 749
Rahoitusosuudet	0			
Netto	435 000			

Hankekohtainen erittely**Yleiset alueet**

		tot 1-8
Leikkipaikkojen rakentaminen, peruskorjaukset ja turvallisuuden parantaminen (U+P)	120 000	53 472
Liikunta-alueet		
Uimarantojen kunnostus	10 000	
Hedelmätarhan lammen kunnostus	10 000	
Luontoreittien rakentaminen	15 000	
Urheilukentät	20 000	745
Uimakopit	30 000	18 002
Heinsuon urheilukeskus (yleissuunnitelma, yleisilmeen kohotus)	40 000	
Heinsuon kaukalon parannus	30 000	
Soramontun kehittäminen (2024: yleissuunnittelu, koirapuisto, 2025: metsärata/pumptrack, 2026: kuntoilu- ja leikkialue)	140 000	36 033
Monta luontoa, monta mahdollisuutta kohde	20 000	

Talonrakennus

	TA 2024	tot 1-8	tot %	Määrärahaa jäljellä
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ				
Menot	8 305 000	3 020 153	36,4 %	5 284 847
Rahoitusosuudet	0	-25 000		
Netto	8 305 000	2 995 153	36,1 %	5 309 847

Korvaus- ja uusinvestoinnit

Sitovuustaso valtuustoon investointisuunnitelman loppusumma

	TA 2024	tot 1-8	tot %	Määrärahaa jäljellä
KORVAUS-/UUSINVESTOINNIT				
Menot	6 300 000	1 992 807	31,6 %	4 307 193
Rahoitusosuudet		-25 000		
Netto	6 300 000	1 967 807	31,2 %	4 307 193

Hankekohtainen erittely

		tot 1-8
Uimahalli, vanhan peruskorjaus	6 300 000	1 535 683
Hollola-talo, suunnitteluvaihe		444 958
Salpakankaan terveysasema		12 166

Perusparannukset

Sitovuustaso valtuustoon investointisuunnitelman loppusumma

	TA 2024	tot 1-8	tot %	Määrärahaa jäljellä
PERUSPARANNUKSET				
Menot	2 005 000	1 027 346	51,2 %	977 654
Rahoitusosuudet	0			
Netto	2 005 000			

Hankekohtainen erittely

		tot 1-8
Nostavan koulu	70 000	
Herralan koulu	90 000	45 986
Pyhäniemen koulu	25 000	91 525
Hämeenkosken koulu/päiväkoti	130 000	110 971
Viirikukko	20 000	
Pyhäniemen päiväkoti	30 000	
Kalliolan päiväkoti	15 000	39 054
Soramäen päiväkoti	70 000	15 851
Satulinna	130 000	40 595
Salpakankaan koulu	505 000	468 706
Kankaan koulu	50 000	78
Kirjasto	150 000	3 441
Heinsuon huoltorakennus	20 000	
Muut pienet työkohteet	300 000	
Energiätehokkuustoimenpiteet	100 000	129 193
Latauspisteet	100 000	1 906
Varavoimakone	200 000	87 993
Kukkilan päiväkoti		-18 453
Vesikansan varikko		10 502

Vesihuoltolaitos

Sitovuustaso valtuustoon investointisuunnitelman loppusumma

VESIHUOLTOLAITOS

	TA 2024	tot 1-8	tot %	Määrärahaa jäljellä
VESIHUOLTOLAITOS				
Menot	3 200 000	1 674 531	52,3 %	1 525 469
Rahoitusosuudet	0			
Netto	3 200 000			

Hankekohtainen erittely

Uudisrakentaminen

		tot 1-8
Paassilta, laajennus	50 000	1 957
Sorvasen väli-/peltoalue	700 000	13 004
Norolantie hulevesiviemäröinti ja vh-saneeraus	400 000	427 433
Pennasentie ja Naavapolku	700 000	315 207
Herralan vo:n raakaverijohto Kärkölän siirtoviemärin yhteyteen	100 000	59 846
Jälkikorjaukset ja -liittymien rakentaminen (kaikki alueet)	150 000	88 946

Saneerauskohteet

Salpakankaan teollisuusalue	500 000	296 562
Saneerattavat pumppaamot (vähintään 3 kpl/v)	500 000	313 406

Varautumisen tehostaminen

Kukkilan vedenottamon lisäkaivo	50 000	26 340
Laitosten muut korjaukset ja varautumisen tehostaminen	50 000	107 517

Suunnittelu, erilliset investointikohteet

24 313

Irtain omaisuus

Irtaimen omaisuuden investoinnit on keskitetty konsernihallintoon 1.1.2020 alkaen.

Konsernipalveluilla sitovuustaso irtaimen omaisuuden investointisuunnitelman loppusumma.

	TA 2024	tot 1-8	tot %	Määrärahaa jäljellä
IRTAIN OMAISUUS				
Menot	40 000	114 860	287,2 %	-74 860
Rahoitusosuudet	0			
Netto	40 000			

Hankekohtainen erittely

		tot 1-8
Keittiölaitteet ja kalusteet	40 000	27 006
Lava-auto		56 015
Latukone		20 184
Jäänhoitokone		11 655

Elinvoiman palvelualue vastualueittain

Elinvoiman hallinto

Vastuuhenkilö: Heli Randell

Vastuualuepäällikön katsaus

Metsänhoitoon liittyvät asiantuntijapalvelut on ostettu aikaisemmin ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Metsäasiantuntija ottaa perehtymisen myötä metsäasioiden järjestämisen haltuun. Alkuvuoden työt ovat edenneet suunnitellusti.

Hollolan ilmastosuunnitelman laatimisen hanke jatkuu vuoden 2024 ajan kevääseen 2025 asti. Ilmastosuunnitelman hanke vastasi ilmastolain vaateeseen ja sai 100 % avustusrahoituksen ympäristöministeriöltä. Hankkeen lisäksi ei ole haettu muita ilmastohankkeita, mutta on aloitettu kestävän kehityksen projekteja kuten koulujen liikkumissuunnitelmien laatimiset, hyvinvoinnin palvelualueen kierrätysastioiden toimintamallin koordinointi ja muita pienempiä projekteja.

Palvelukuvaus

Elinvoiman hallintovastuualue vastaa elinkeinoelämän ja joukkoliikenteen palveluista. Vastuualueella huolehditaan palvelualueen yhteisistä kehittämisprojekteista, ilmastotyön koordinoinnista kunnan tavoitteiden mukaisesti, laajan luontoaihealueen kehittämisestä sekä hanketyöstä. Lisäksi vastuualueelle kuuluu kunnan kiinteistöjen hoidon, kunnossapidon ja kiinteistöinvestointien kustannukset. Käytännön työt toteutetaan Hollolan Tilapalvelut Oy:ssä, joka on kunnan 100 prosenttisesti omistama yhtiö.

Vastuualueella hoidetaan metsänhoitoon liittyvät toimet, tulot ja kustannukset kohdistuvat kehitys- ja kaavoituspalveluiden vastuualueelle. Kunnan maaomaisuuden hallintaan kuuluu myös tavoitteellinen talous- ja taajamametsien hoito aiemmin hyväksytyjen metsäsuunnitelmien mukaisesti.

Liikennepalvelut

Hollolan linjastojen palvelutasotarkastelu on käynnissä. Lausuntokäsittely on syyskuussa valiokunnissa ja hallituksessa.

Palvelusuunnitelma vuodelle 2024

Seudullisesti valmistuvassa joukkoliikenteen palvelutasotarkastelussa otetaan kantaa nykytilanteeseen ja tulevien vuosien kehittämistarpeisiin. Seurataan ja reagoidaan joukkoliikenteen valtakunnallisessa ja seudullisessa toimintakentässä tapahtuviin erilaisiin muutoksiin (mm. kulkutavat, energia-/ympäristöpolitiikka, palveluverkkorakenne, yms.).

Budjettiesityksessä on varauduttu useamman alijäämäisen vuoden jälkeen määrärahatason nostoon huomattavasti kohonneiden valtakunnallisten/seudullisten liikennöintikustannusten takia. Matkalipun hintaan on tiedossa korotusta ainakin arvonlisäverokannan muutoksen takia.

Elinkeinopalvelut

Kevään 2024 aikana elinkeinopalveluissa teetettiin Dereco Oy:llä laaja selvitystyö elinvoimaan vaikuttavien asioiden tilanteesta. Työssä haastateltiin kunnan työntekijöitä ja viranhaltijoita, kuntapäätäjiä ja paikallisten yritysten edustajia. Työn tuloksena syntyi sijoittumispalvelun toimintamalli kasvuun ja kehittämiseen. Laaja-alaisten toimenpiteiden tavoitteena on houkutelua alueelle uusia yrityksiä, mutta toisaalta myös vahvistaa ja kehittää olemassa olevien yritysten toimintaympäristöä pitovoimaisuuden lisäämiseksi. Toimintamallia ryhdytään toteuttamaan käytännössä välittömästi.

Palvelusuunnitelma vuodelle 2024

Strategiset hankkeet kattavat elinkeinopalveluiden tehtäväkokonaisuudet ja niiden kehittämisen. Yritysalueiden kilpailukykyä ryhdytään kehittämään organisaation sisäisen työskentelyn kautta paremmin yritysten tarpeita vastaavaksi. Yrityskentän kehittämisen ja kehittämisen tueksi ja selkeämmän toimintamallin luomiseksi tehdään laajaa yhteistyötä.

Tavoitteellista, ratkaisukeskeistä, parempaa, nopeampaa ja selkeämpää palvelua yrityksille niin kehittämiseen, laajentamiseen kuin myös sijoittumiseen.

Kiinteistöpalvelut

Uimahallin peruskorjaukseen suunnittelu valmistui helmikuun aikana ja urakat kilpailutettiin 12.3 alkaen. Urakkatarjoukset saatiin 24.4.2024. Elinvoimavaliokunta hyväksyi urakoitsijat 7.5 kokouksessa ja valtuutti yhtiön tilaamaan urakat. Yhtiön hallitus hyväksyi urakoitsijat 13.5.2024 kokouksessa ja valtuutti toimitusjohtajan tilaamaan urakat ja allekirjoittamaan urakkasopimukset. Hankeen aloituskokous pidettiin 4.6.2024 ja hanke käynnistyi. Hanke on kesän aikana edennyt hyvin purkutöiden osalta. Työmaakokouksia on pidetty kuukausittain ja urakoitsijapalavereita viikoittain.

Yhtiön toimitusjohtaja on ollut jakson aikana Hollola-talon suunnittelussa mukana yhdessä kunnan virkamiesten kanssa.

Hollola osallistuu Motivan järjestämään uimahallien energiatehokkuuden parantamisen työryhmään yhdessä 8 muun kunnan kanssa.

Yhtiö kilpailutti Hollolan kuntakonsernin sähkönhankinnan 7.6.2024 Hilma- järjestelmässä, mutta yhtään tarjousta ei saatu. Elinvoimavaliokunta päätti 18.6.2024 kokouksessa neuvottelumenettelyyn siirtymisestä. Yhtiö järjesti neuvottelumenettelyn pyytämällä tarjoukset 5 sähkötoimittajalta 8.8.2024 mennessä ja Elinvoimavaliokunta hyväksyi 20.8.2024 kokouksessa kuntakonsernin sähkön toimittajaksi Vattenfall Oy:n.

Palvelusuunnitelma vuodelle 2024

Kiinteistöpalvelut toteuttavat palvelusopimuksen mukaisesti kiinteistöjen ylläpitoa, Hollolan uimahallin peruskorjaushankkeen rakennuttamisen kilpailutusta ja rakennuttamista vuoden aikana. Peruskorjaus käynnistyy toukokuussa 2024. Yhtiö osallistuu myös keskuskorttelihankkeen talonsuunnitteluun tarvittavilla toimenpiteillä. Muilta osin yhtiö toteuttaa valtuuston hyväksymää rakentamishjelmaa 2024. Energiatehokkuuteen ja energian säästöön panostetaan vuoden aikana.

Palveluiden osalta kartoitetaan palvelusopimuksessa määriteltyjä asioita ja luodaan niiden toteuttamiseksi uusia käytäntöjä. Yhtiö osallistuu kiinteistöjen salkutuksen myötä mahdollisten myytävien kohteiden myyntiprosessiin yhteistyössä kunnan kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet (valiokuntaan nähden sitovat tavoitteet)

Palvelualue	Elinvoiman palvelualue	Vastuutaho	Toteuma 31.8.2024
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)		
Seudullisen Waltti- vyöhykejakouudistuksen ja toteutettujen linjastomuutosten vaikutusten arvioiminen Hollolan kunnan matkustajalipputuloihin tp 2023-2024.	(muutos euroina ja %:sti tp 2023 verrattuna). Waltti-uudistus tuli voimaan 1.3.2023 alkaen ja vähäisiä linjastomuutoksia kesästä 2023.	Koordinaattori, Elinvoiman hallinto	Matkustus- ja lipputulot kehittyneet positiivisesti viime syksystä alkaen. Talousarvioon päästään, jos myönteinen kehitys jatkuu syksylläkin.
2023 hyväksytyjen ohjelmien toteutukseen lähtö - Monta luontoa - KÄPY yms.	Talousarvion merkinnät ja ohjelmien päivitykset	Projektiasiantuntija, Elinvoiman hallinto	Monta luontoa – monta mahdollisuutta luonnon virkistyskäytön kehittämissuunnitelma on edistynyt suunnitelman mukaisesti mm. saaden kaksi hankerahoitusta KÄPY Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma edistyy suunnitelman mukaisesti ja kevätkokous on järjestetty, sekä toimenpiteet päivitetty 3.4.2024. Työryhmä kokoontuu seuraavan kerran keväällä 2025.

Sitovuus valiokuntaan nähden on vastualueen toimintakate.

Elinvoiman hallinto

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	1 302 421 €	27 898 €	1 150 000 €	263 895 €	22,95 %	886 105 €
Toimintakulut	-3 202 902 €	-280 890 €	-3 325 900 €	-851 465 €	25,60 %	-2 474 435 €
TOIMINTAKATE	-1 900 481 €	-252 992 €	-2 175 900 €	-587 570 €	27,00 %	-1 588 330 €

Arvio määrärahan jakautumisesta palveluittain

Elinvoiman hallinto

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	89 097 €	2 520 €	0 €	0 €	0,00 %	0 €
Toimintakulut	-497 183 €	-127 373 €	-457 700 €	-167 473 €	36,59 %	-290 227 €
TOIMINTAKATE	-408 086 €	-124 853 €	-457 700 €	-167 473 €	36,59 %	-290 227 €

Liikennepalvelut

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	1 213 325 €	25 378 €	1 150 000 €	263 895 €	22,95 %	886 105 €
Toimintakulut	-2 605 588 €	-103 211 €	-2 718 900 €	-669 338 €	24,62 %	-2 049 562 €
TOIMINTAKATE	-1 392 263 €	-77 833 €	-1 568 900 €	-405 443 €	25,84 %	-1 163 457 €

Elinkeinopalvelut

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintakulut	-100 131 €	-50 306 €	-149 300 €	-14 654 €	9,82 %	-134 646 €
TOIMINTAKATE	-100 131 €	-50 306 €	-149 300 €	-14 654 €	9,82 %	-134 646 €

Kiinteistöpalvelut

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	12 715 838 €	4 049 556 €	12 216 300 €	4 083 654 €	33,43 %	8 132 646 €
Toimintakulut	-7 778 885 €	-2 254 710 €	-7 921 900 €	-2 350 374 €	29,67 %	-5 571 526 €
TOIMINTAKATE	4 936 953 €	1 794 846 €	4 294 400 €	1 733 280 €	40,36 %	2 561 120 €

Työllisyyspalvelut

Vastuuhenkilö: Anne Tapaila 14.4.2024 asti, Pauliina Polvinen 22.4.2024 -

Vastuualuepäällikön katsaus

Työllisyyspalvelujen toimintavuosi 2024 on edennyt suunnitelman mukaisesti. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvu ja rakennetyöttömyyden sitkeys haastaa työllisyyspalveluiden toimintaa ja työvoimaviranomaisen tehtäviä. Ennusteet talouden elpymisestä ei näy vielä työllisyyspalveluissa. Toiminnassa varaudutaan mahdollisiin muutostilanteisiin verkostoyhteistyötä tiivistämällä.

Työllisyyspalveluiden toiminta on ollut vakaata ja tuloksellista vuonna 2024, mutta palveluiden asteittaisen alasajon ja työllisyysalueiden aloittamisen lähestyessä varaudumme hetkelliseen asiakasmäärien ja kustannusten kasvuun. Oletettavaa kuitenkin on, että tilanne korjautuu, kun työllisyysalueet ovat päässeet vakiinnuttamaan toimintaansa ensimmäisen toimintavuoden aikana. Työllisyyspalveluissa myös työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvuun varaudutaan laskennallisten arvioiden mukaisesti rahoitusmallin muuttuessa.

Loppukevästä aloitettu kunnan palveluiden kartoitustyö on saatu valmiiksi ja kuntapalveluiden valmistelutyö kiihtyy syksyn 2024 aikana. Kunnan palveluiden tavoitteet, painopisteet ja toimintatavat sekä rahoitusmalli muuttuvat vuoden 2025 alusta. Valmistelutyötä kunnan palveluiden osalta tehdään syksyn 2024 aikana. Tavoitteena on toiminnallisesti eheä kuntapalveluiden kokonaisuus työllisyysalueen toiminnan rinnalla.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2024

Lahden seudun kuntakokeilu, Hollolan ja muiden kuntien osalta, jatkuu vuoden 2024 loppuun asti ja etenee omalla painollaan. Kuntakokeilun toimintamalli on todettu hyväksi, ja siitä viedään parhaat käytännöt Päijät-Hämeen työllisyysalueelle.

Kuntakokeilun osalta keskitytään edelleen hiomaan erityisesti työ- ja toimintakyvyn palveluprosessia, jotta asiakas olisi oikeassa palvelussa, ja lopputuloksena hänelle sopivalla polulla kohti työllistymistä tai eläkemahdollisuuksia. Näin puretaan rakennetyöttömyyttä, jota on kertynyt runsaasti viime vuosikymmenien aikana. Omavalmentajien, työkykykoordinaattorin, työttömien terveydenhoitajien, toimistovastaavan ja Kunnontiimin toimijoiden yhteistyö on tässä toiminnassa oleellista, ja tätä prosessia hiotaan entisestään vuoden aikana.

Työllisyyspalvelujen vastuualueelle kuuluu Päijät-Hämeen työllisyysalueen valmistelutyö, jossa valmistellaan alueen itsenäisesti toteutettavaksi työvoimaviranomaisen toimia ja palveluja henkilöasiakkaalle. Valmistelutyö rahoitetaan yhdeksän kunnan yhteisin resurssein. Kaikkien muiden lakisääteisten työ- ja elinkeinopalvelujen osalta tehdään sopimuksellista yhteistyötä Päijät-Hämeen toisen työvoimaviranomaisen, Lahden kaupungin, kanssa. Tähän sisältyy kahden työvoimaviranomaisen mm. yrityksille työvoiman hankintaan liittyvä yhteistyö elinkeinoyhtiö Ladecin ja alueen koulutustoimijoiden kanssa

Hollola tulee toimimaan tulevan Päijät-Hämeen työllisyysalueen vastuukuntana, joten tämä tuo lisätyötä valmistelun osalta myös kunnan konsernipalveluihin mm. henkilöstöpalveluihin, talouspalveluihin ja it-palveluihin.

Sitovuus valiokuntaan nähden on toimintakate.

Työllisyyspalvelut

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	611 206 €	115 493 €	694 000 €	81 850 €	11,79 %	612 150 €
Toimintakulut	-3 028 449 €	-898 491 €	-3 697 400 €	-936 253 €	25,32 %	-2 761 147 €
TOIMINTAKATE	-2 417 243 €	-782 999 €	-3 003 400 €	-854 403 €	28,45 %	-2 148 997 €

Kuntatekniikka

Vastuuhenkilö: Sauli Tiensuu

Vastuualuepäällikön katsaus

Norolantien saneeraamisessa työt ovat valmistuneet 30.8.2024. Sorvasen hulevesirakenteet ovat valmistuneet sovitusti kesäkuussa. Kauden suurimmat investoinnit, Paassilta- Hopeakallio ja Sorvasen alue, ovat kilpailutettu. Paassilta- Hopeakalliolla työt käynnissä ja Sorvasen alueen rakentaminen alkaa loppusyksystä.

Alueurakoitsijan toiminnassa on tapahtunut kehitystä vaikkakin kaikkia haasteita ei ole vielä selvitetty. Tavoitteena on kehittää toimintaa uuden alueurakoitsijan kanssa hyvässä yhteistyössä siten, että saavutetaan tavoiteltu työn laatutaso. Kehitystä on edelliseen hoitokauteen verrattuna tapahtunut, mutta haasteita kesäkaudella on ollut mm. niittojen ajoituksissa ja aerausvaurioiden korjauksissa. Vuoden alusta on otettu käyttöön kuukausittaiset tilaajan ja urakoitsijan tekemät yhteiset laatukierrokset. Keväällä järjestettiin yhteinen laatupalaveri, jossa linjattiin laaturaportointiin liittyviä asioita. Urakan toiminnasta on laadittu sopimuskauden aikana kuusi mediatiedotetta, joista yksi koski hiekanpoistoja, toinen matonpesupaikkoja sekä kolmas leikkipaikkojen tarkastuksia (yhteensä mediatiedotteita tehdään 6 kpl hoitokauden aikana).

Kuituoperaattorit ovat kesän aikana tehnyt kaivutöitä ympäri Hollolaa ja ovat työllistäneet kuntatekniikan organisaatiota mm. Liikennejärjestelypuutteiden puutteiden ja työn laadullisissa asioissa. Työt jatkuvat näillä näkymin pitkään syksyyn ja jatkuvat keväällä 2025. Yhtään aluetta operaattorit eivät ole saaneet valmiiksi asti viimeistelyineen.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2024

Tulevan kauden suurimpia investointikohteita ovat Paassilta-Hopeakallio alueen esirakentaminen, Sorvasen asemakaava-alueen rakentaminen sekä Norolantien saneeraaminen. Käyttötalouden puolella tavoitteena on Soramäentien/Salpaharjuntien liikennevalojen kunnostaminen yhdessä Fintrafficin kanssa. Soramontun koirapuistohanketta edistetään laatimalla yleissuunnitelma sekä rakennetaan koirapuisto 2024.

Tavoitteena on kehittää toimintaa uuden alueurakoitsijan kanssa hyvässä yhteistyössä siten, että saavutetaan tavoiteltu työn laatutaso.

Sitovuus valiokuntaan nähden on toimintakate.

Kuntatekniikka

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	419 592 €	93 333 €	361 500 €	90 192 €	24,95 %	271 308 €
Valmistus omaan käyttöön	56 587 €	0 €	50 000 €	0 €	0,00 %	50 000 €
Toimintakulut	-2 476 952 €	-829 823 €	-2 792 100 €	-942 060 €	33,74 %	-1 850 040 €
TOIMINTAKATE	-2 000 772 €	-736 490 €	-2 380 600 €	-851 868 €	35,78 %	-1 528 732 €

Kehitys- ja kaavoituspalvelut

Vastuhenkilö: Ilkka Korhonen

Vastuualuepäällikön katsaus

Kehitys- ja kaavoituspalvelujen toimintavuosi 2024 on edennyt suunnitelman mukaisesti. Kuntakeskuksen keskeisin työ, Keskuskorttelien alueen kehittämisen asemakaavaehdotus, on ollut nähtävillä valmistelussa hyväksymiskäsittelyyn syyskuulle. Salpakankaan koulun ympäristön asemakaavamuutoksesta valmisteltiin luonnosta. Mallasharjun alueella on teetetty perusselvityksiä kaavoitustyön laadinnalle. Vesikansassa Norolanpellon pientaloalueen asemakaavan muutoksen luonnos oli nähtävillä. Luonnoksessa oli kunnalle 41 uutta AO ja 4 AP tonttia. Vähäselänojan asemakaavan luonnosta valmisteltiin nähtävilletuloa varten. Nostavan Kyyhkylä I pientaloalueen asemakaava asetettiin nähtäville. Luonnoksessa on 68 kpl AO, 2 kpl AP, 2 kpl AR ja 2 kpl AL tontteja. Salpaharjuntien asemakaavamuutoksen OAS valmisteltiin nähtäville. Hälvälän vanhan koulun alueen asemaakaavaluonnos valmisteltiin nähtävilletuloa varten. Lisäksi Hämeenkoskelle keskustan - Pappilan alueelle on luonnos valmistelussa. Asemakaavojen valmistelutyö jatkuu edelleen tulevilla tarkastelujaksolla. Kyseisillä hankkeilla päästään asemakaavoituksellisesti mahdollistamaan runsas lähivuosien tontti- ja asuntohuoneistotarjonta.

Yritysalueiden kaavoituskohteista Hopeakallion asemakaavamuutos hyväksyttiin ja sai lainvoiman. Kukonkoivun yritysalueen luoteisosan asemakaavoituksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä ja alue on luontoselvitysvaiheessa. Pyhäniemen vanhainkodin alueen asemakaavoitusehdotus oli nähtävillä.

Maankäytössä hankittiin Vesikansasta alueen kehittämistä varten tarpeellinen kohde ja Salpakankaalta tulevalta kasvusuunnalta raakamaata yhteensä noin 12,2 hehtaaria. Nostavalla Nostavantien varresta ostettiin noin 18,4 hehtaaria. Keskuskorttelin pysäköintijärjestelyitä varten ostettiin määrääla. Maanhankintaneuvotteluita jatkettiin edelleen Salpakankaalla, Nostavassa ja Vesikansassa. Lisäksi maankäytössä on valmisteltu vuoden yksityistieavustusasiat, tapahtumapaikkaluvutukset kunnan maa-alueille, maanvuokrasopimuksia, laitetilavuokrasopimuksia ja pellonvuokrasopimuksia.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2024

Vuoden 2024 kaavoitusohjelmassa jatketaan vuonna 2023 alkaneita mittavampia kaavoitushankkeita, joilla saadaan lisättyä tonttimäärää. Keskeisimpiä kunnan kaavoitustöitä vuonna 2024 ovat kuntakeskuksessa keskuskortteleiden, Salpakankaan koulun ympäristön ja Mallasharjun asemakaavamuutokset. Vesikansassa Vähäselänojan ja Norolanpellon asemakaavat sekä Nostavassa Kyyhkylä I asemakaavat. Lisäksi asuinalueen asemakaavoitusta tehdään Hämeenkosken keskusta-alueelle päivittämällä ja laajentamalla nykyistä kaavaa. Näillä asemakaavoituskohteilla luodaan Hollolan lähivuosien kasvusuunnille runsaasti erimuotoisille asumisen toteuttamistavoille tontteja.

Suurin yksittäinen asuntojen määrän kasvu saavutetaan keskuskorttelien asemakaavamuutoksella, jolla tavoitellaan palvelutoimintojen lisäksi noin 10 000 k-m² asumiselle. Kyseiset kohdealueet eivät kuitenkaan vastaa pidemmän aikavälin tonttituotannon tarpeita strategisen tavoitteiden mukaisesti ja siksi kasvusuuntien maanhankinta on hyvin merkittävässä roolissa tulevien vuosien asuin- ja yritysalueiden kaavoituksen mahdollistamiseksi. Yritysalueen asemakaavoituksessa ensivuoden kohteita ovat Kukonkoivun yritysalueen laajentaminen luoteisosaan, Paassillan alueen kasvattaminen valtatie varressa ja Hopeakallion yritysalueen tontin laajennus.

Vuonna 2023 maata ostettiin Kukonkoivun yritysalueen tavoiteltavalta luoteisosan kasvusuunnalta noin 21 ha ja lisäksi aluehankinnat tulevat laajenemaan kyseisen alueen pohjoisosassa noin 35 ha vuodenvaihteessa. Miekkiön pidemmän aikavälin kasvun mahdollistavana alueena kunta hankki noin 41 hehtaaria maata läheltä Lahden puolelle sijoittunutta teollisuusaluetta. Vesikansasta kunta osti maata noin 13 ha.

Yleiskaavoituksessa vuonna 2023 strateginen yleiskaava sai lainvoiman. Keskeinen pidemmän aikavälin kasvun mahdollistava Nostavan alueen osayleiskaavan laadinta aloitetaan vuonna 2024. Kyseinen Nostavan alue tulee olemaan kuntakeskuksen kasvusuunta ja kaavalla tavoitellaan rautatieaseman toteuttamista Hollolaan. Näin lisätään julkisen liikenteen käyttöä ja saavutettavuutta.

Vuonna 2023 lainvoiman sai vaihemaakuntakaava, joka mahdollistaa kierrätyspuiston sijoittumisen selvittämisen ja kaavoittamisen yksityiskohtaisemmassa kuntakaavoituksessa osayleis- ja asemakaavalla kunnan asiasta erikseen tehtävän päätöksen perusteella.

Sitovuus valiokuntaan nähden on vastualueen toimintakate.

Kehitys- ja kaavoituspalvelut

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	1 675 962 €	73 696 €	1 508 900 €	302 625 €	20,06 %	1 206 275 €
Toimintakulut	-1 630 001 €	-426 483 €	-1 914 500 €	-480 738 €	25,11 %	-1 433 762 €
TOIMINTAKATE	45 961 €	-352 788 €	-405 600 €	-178 113 €	43,91 %	-227 487 €

Arvio määrärahan jakautumisesta palveluittain

Kaavoitus

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	144 000 €	0 €	10 000 €	14 769 €	147,69 %	-4 769 €
Toimintakulut	-558 418 €	-181 783 €	-1 095 200 €	-217 737 €	19,88 %	-877 463 €
TOIMINTAKATE	-414 418 €	-181 783 €	-1 085 200 €	-202 967 €	18,70 %	-882 233 €

Maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	965 380 €	25 219 €	948 900 €	26 846 €	2,83 %	922 054 €
Toimintakulut	-824 781 €	-234 691 €	-771 800 €	-233 374 €	30,24 %	-538 426 €
TOIMINTAKATE	140 600 €	-209 472 €	177 100 €	-206 528 €	-116,62 %	383 628 €

Metsätalous

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	566 582 €	48 476 €	550 000 €	261 010 €	47,46 %	288 990 €
Toimintakulut	-246 802 €	-10 009 €	-47 500 €	-29 627 €	62,37 %	-17 873 €
TOIMINTAKATE	319 780 €	38 468 €	502 500 €	231 383 €	46,05 %	271 117 €

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Vastuuhenkilö: Pekka Laitinen

Vastuualuepäällikön katsaus

Uuteen rakentamislakiin valmistautuminen ja rakennusjärjestyksen uusiminen on viivästynyt, koska rakentamislakiin on vireillä uusia muutoksia, joiden sisältö varmistuu vasta 2024 syksyn aikana. Rakennusvalvonnan lupa-asioiden lukumäärä on kasvanut lievästi 2023 alkuvuoteen verrattuna ja kunnassa on käynnistynyt joitain yksittäisiä suuriakin rakennushankkeita. Rakennusvalvonnan paperiarkistojen digitointia on jatkettu kunnan omana työnä konsernipalvelujen toimesta, aiemmissa ostopalveluissa havaittujen laatuongelmien vuoksi.

Ympäristövalvonnassa on jatkettu vireillä olevien vaativien yhteislupahakemusten (maa-aines- ja ympäristölupa) valmistelua. Valmistuneista päätöksistä on vireillä muutostenhakuja, mikä työllistää myös päätösten valmistumisen jälkeen. Vesihuoltoon liittymättömien kiinteistöjen projektia on jatkettu lähettämällä kehotuksia liittymättömille kiinteistöille ja käsittelemällä vapautushakemuksia. Projektin ja määräaikaisen resurssin päättymiseen on varauduttu linjaamalla tarkemmin 2024 vuoden työvaiheita jäljellä olevalle ajalle. Tiedonhallintaan ja tietojärjestelmiin liittyen on tullut sekä kunnan sisäisesti että valtionhallinnosta, ennakoitua enemmän tehtäviä, jotka ovat edellyttäneet työpanoksen suuntaamista myös niihin. Myös vesistöissä on ollut ennakoitua suuremman työmäärän vaatineita kohteita, mm. Teuronjoen patohanke ja Vähä-Tiilijärven tilanteen muuttuminen.

Tässä vaiheessa ei ole ennustettavissa toimintakatteeseen olennaisia muutoksia.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2024

Lakisääteisten perustehtävien ohella rakennusvalvonnassa valmistaudutaan 2025 voimaan tulevaan uuteen rakentamislakiin, joka muuttaa rakentamisen lupajärjestelmää ja rakennustietojen ylläpitoa oleellisesti nykyisestä. Muutos edellyttää rakennusvalvonnan toiminnan laajaa läpikäymistä sisältäen mm. kunnan rakennusjärjestyksen uusimisen, kunnan hallintosäännön, rakennusvalvonnan taksan ja kaikkien asiakasohjeiden päivittämisen, sekä merkittäviä muutoksia tietojärjestelmiin.

Arkistojen digitointia jatketaan ja edistetään digitoitujen arkistoaineistojen saatavuutta sähköisen myyntipalvelun kautta. Edellisinä vuosina toteutetun rakennustietojen kiinteistöveroselvityksen osalta tietojen rekistereihin siirtäminen valmistuu 2024 aikana ja tietojen välittymisen laadunvarmistus voidaan suorittaa koko projektin osalta.

Ympäristövalvonnan toiminta pohjautuu 2022-2025 välille hyväksytyyn valvontasuunnitelmaan ja vuosittain hyväksyttäviin tarkempiin valvontaohjelmiin. Toiminta keskittyy 2024 viranomaistehtäviin. Vireillä on useita vaativia maa-aines- ja ympäristölupa-asioita, jotka edellyttävät työpanoksen keskittämistä lupa-asioihin. Työtilanteen mahdollistaessa osallistutaan myös edistämistehtäviin ja annetaan ympäristönsuojelun asiantuntija-apua projektiasiantuntijalle hanke- ja projektitehtävissä, kuten esim. strategiaan ohjelmiin perustuvan "monta luontoa"-ohjelman toteutuksessa.

Vesistötyötä toteutetaan yhteistyönä alueen vesistötyöhön keskittyneiden yhteisöjen kanssa. Hollolan vesistövisio 2020-2025 -ohjelman päivittämistä suunnitellaan 2024 aikana.

Vesihuoltoon liittymättömien kiinteistöjen projektia jatketaan yhteistyössä vesihuoltolaitoksen ja LahtiAquan kanssa. Vapautushakemusten käsittelyä jatketaan ja hallintopakkomenettelyillä pyritään edistämään reagoimattomien kiinteistöjen tilannetta. Projektia varten perustettu määräaikainen virka päättyy 2024 vuoden lopussa, joten projektissa on pyrittävä minimoimaan sen jälkeiselle ajalle jatkuvia jatkotoimenpiteitä.

Toiminnalliset tavoitteet (valiokuntaan nähden sitovat tavoitteet)

Palvelualue Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Elinvoiman palvelualue Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.8.2024
Uuden rakentamislain voimaantuloon valmistautuminen	Kuntakohtaisten säännösten, asiakasohjeiden, taksojen ja tietojärjestelmien päivittäminen uuden lainsäädännön ja uusien lupamenettelyjen mukaiseksi 1.1.2025 mennessä, sekä muutoksiin liittyvän asiakasviestinnän toteuttaminen.	Kehityspäällikkö Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu vastuualue	Rakentamislakiin on vireillä muutoksia, jotka varmistuvat vasta 2024 syksyn aikana. Lain voimaantuloon ei ole voitu valmistautua täysin suunnitellusti, koska lain tuleva sisältö on osin epävarmaa
Vesihuoltoon liittymättömien kiinteistöjen projektin toteuttaminen	Tarvittavien kehotusten lähettäminen reagoimattomille kiinteistöille 2024 aikana. Vapautushakemusten käsittely ja liittymisasteen seuranta. Projektin tietojen ja tulosten yhteen kokoaminen.	Ympäristötarkastaja, Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu Vesihuoltopäällikkö Vesihuoltolaitos	Liittymättömille kiinteistöille on lähetetty kehotuksia ja vapautushakemusten käsittelyä on jatkettu. 2024 vuoden työvaiheita on linjattu tarkemmin, projektin hallitun päättämisen kannalta
Vesistövisio 2020-2025-ohjelman päivityksen käynnistäminen	Tulevan ohjelmakauden vesistötyön suunnittelu ja yhteensovittaminen Monta luontoa-ohjelman toimenpiteiden kanssa. Toimenpiteiden suunnittelua 2024 aikana ja ohjelman valmistelu päätöksentekoon 2025 aikana.	Ympäristötarkastaja, Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu Projektiasiantuntija Elinvoiman hallinto	Vesistötyötä tekevien ulkoisten kumppanien tulevien vuosien suunnitelmiin ja hankkeisiin tutustuminen on käynnissä.

Sitovuus valiokuntaan nähden on vastuualueen toimintakate.

Rakennus- ja ympäristövalvonta

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	202 605 €	54 179 €	255 000 €	81 227 €	31,85 %	173 773 €
Toimintakulut	-879 543 €	-309 001 €	-881 900 €	-319 484 €	36,23 %	-562 416 €
TOIMINTAKATE	-676 938 €	-254 822 €	-626 900 €	-238 257 €	38,01 %	-388 643 €

Arvio määrärahan jakautumisesta palveluittain

Rakennusvalvonta

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	148 525 €	45 206 €	205 000 €	52 362 €	25,54 %	152 638 €
Toimintakulut	-481 277 €	-158 943 €	-449 700 €	-154 079 €	34,26 %	-295 621 €
TOIMINTAKATE	-332 752 €	-113 737 €	-244 700 €	-101 717 €	41,57 %	-142 983 €

Ympäristönsuojelu

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	54 080 €	8 973 €	50 000 €	28 865 €	57,73 %	21 135 €
Toimintakulut	-398 266 €	-150 058 €	-432 200 €	-165 405 €	38,27 %	-266 795 €
TOIMINTAKATE	-344 185 €	-141 085 €	-382 200 €	-136 540 €	35,72 %	-245 660 €

Ruoka- ja siivouspalvelut

Vastuhenkilö: Helena Simolin

Vastuualuepäällikön katsaus

Ruoka- ja siivouspalvelut tuottavat lakisääteisiä ateriapalveluita kunnan koulujen ja päiväkotien asiakkaille, ja yhteisesti sovitun laatutason mukaista puhtautta kunnan kiinteistöissä. Heinsuon ja Kalliolan elinkaarikoulujen puhtauspalvelut tuottaa ulkoinen palveluntuottaja.

Ruoka- ja siivouspalvelujen ja hyvinvoinnin palvelualueen palvelusopimuksen sisältö on tarkemmin avattu palvelukuvauksissa, joissa on määritelty toiminnan tavoitteet, vastuut ja velvoitteet. Palvelukuvaukset päivitetään vuosittain yhteistyössä hyvinvoinnin palvelualueen kanssa.

Jatkuvaan henkilöstöresurssi haasteeseen on saatu helpotusta rekrytoimalla uusia työntekijöitä 2024 kevään ja kesän aikana. Vakituiseen työsuhteeseen on valittu 5 työntekijää ja määräaikaiseen työsuhteeseen neljä työntekijää. Uusia rekrytointeja jatketaan syksyn 2024 aikana mm. henkilöstön eläköitymisen, sairauspoissaolojen ja perhevapaiden vuoksi.

Useamman vakituudessa työsuhteessa olevan henkilön siirtyminen vuoden 2023 aikana osatyökykyisyyden vuoksi lyhennettyyn työaikaan määräajaksi tai pysyvästi on tuonut uuden haasteen vuodelle 2024. Osatyökykyisyydestä aiheuttanutta henkilötyövuosivajetta korjataan työaikajärjestelyillä ja jatkuvalla rekrytoinnilla.

Ruoka- ja siivouspalveluissa on toteutettu asiakastytyväisyyskysely maaliskuussa 2024. Saadun palautteen pohjalta toimintaa parannetaan asiakastoiveiden mukaisesti. Toiminnassa tehtävät parannukset ja muutokset on dokumentoitu ja tuotu tiedoksi asiakkaille kunnan verkkosivuilla toukokuun 2024 loppuun mennessä. Tulokset ja tarvittavat muutokset käydään myös vuosittain läpi hyvinvoinnin palvelualueella esimiesryhmässä.

Ruokahävikin vähentämiseksi koulujen ylijäämäruokaa jaetaan seurakunnan kautta. Lisäksi Ylijäämäruokaa jaetaan sitä tarvitseville kuntalaisille yhteistyössä vapaa-aikapalvelujen Osuman kanssa. Hävikkiruoan vähentämiseksi ylijäämäruoan jakoa kehitetään saatujen kokemusten pohjalta vuoden 2024 aikana.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2024

Hyvän asia- ja tehtäväkeskeisen toiminnan lisäksi henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen ovat edelleen keskiössä. Esihenkilöiden työn tukeminen edesauttaa henkilöstöjohtamisessa.

Muutamia nostoja, joita jatketaan myös tulevina vuosina

- luomutuotteiden käyttöä lisätään mm. maitotaloustuotteiden osalta
- jokaisella viikolla tarjotaan lasten valitsemia suosikkiruokia, jotka merkitään ruokalistalle hymy hymiöllä
- kasvisruokien vaihtelevuuteen, makuun ja proteiinin lähteeseen panostetaan, kasvisruoka merkitään ruokalistalle vihreällä lehdellä
- paikallisia tuotteita tarjotaan joka viikko.

Toiminnalliset tavoitteet (valiokuntaan nähden sitovat tavoitteet)

Palvelualue Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Elinvoiman palvelualue Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.8.2024
Ylijäämäruoan jakaminen yhteistyössä vapaa-aikapalvelujen kanssa (srk-yhteistyö)	Toiminta pilotoitiin syksyllä 2023 ja ylijäämäruoan jakaminen tarvitseville tavoitti kohderyhmänsä. Toimintaa jatketaan vuonna 2024. Pakattuja ruoka-annoksia jaetaan Hämeenkosken koululla ja Kalliolan koululla. Srk-yhteistyö jatkuu ja srk hakee ylijäämäruoan Heinsuon koululta	Ruokapalvelupäällikkö, Ruoka- ja siivouspalvelut	Ylijäämäruokaa on jaettu tarvitseville kuntalaisille suunnitelman mukaisesti, sovituissa kohteissa, yhteistyössä vapaa-aikapalvelujen kanssa.

Sitovuus valiokuntaan nähden on vastualueen toimintakate.

Siivous- ja ruokapalvelut

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	4 093 424 €	1 483 607 €	4 132 800 €	1 498 990 €	36,27 %	2 633 810 €
Toimintakulut	-4 036 094 €	-1 364 036 €	-4 115 800 €	-1 448 790 €	35,20 %	-2 667 011 €
TOIMINTAKATE	57 330 €	119 570 €	17 000 €	50 201 €	295,30 %	-33 201 €

Arvio määrärahan jakautumisesta palveluittain

Siivouspalvelut

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	1 221 463 €	413 111 €	1 174 800 €	393 342 €	33,48 %	781 458 €
Toimintakulut	-1 184 048 €	-403 684 €	-1 157 800 €	-385 409 €	33,29 %	-772 391 €
TOIMINTAKATE	37 415 €	9 427 €	17 000 €	7 933 €	46,66 %	9 067 €

Ruokapalvelut

	TP 2023	TOT 1-4 2023	TA 2024	TOT 1-4 2024	TOT%	Jäljellä
Toimintatuotot	2 871 960 €	1 070 496 €	2 958 000 €	1 105 649 €	37,38 %	1 852 351 €
Toimintakulut	-2 852 045 €	-960 352 €	-2 958 000 €	-1 063 380 €	35,95 %	-1 894 620 €
TOIMINTAKATE	19 915 €	110 144 €	0 €	42 268 €	0,00 %	-42 268 €

Vesihuoltolaitos

Vastuhenkilö: Riikka Johansson

Vastuualuepäällikön katsaus

Vesihuoltolaitoksen toimintavuosi 2024 on toteutunut tähän asti talousarvion mukaisesti. Elokuun loppuun mennessä on valmistunut Norolantien vesihuoltoverkoston, Salpa-Mattilan vedenottamon sekä Honkaharjun, Kirkonkylän uimarannan ja Savistenpään jätevesipumppaamoiden saneeraukset, Hirvimäen paineenalennusaseman rakentaminen sekä käynnistetty Pennasantien ja Naavapolun alueen vesihuoltoverkoston rakentaminen ja Salpakankaan teollisuusalueen vesihuollon saneerauksen ensimmäinen vaihe. Sorvasen uuden asuinalueen vesihuollon rakentamisurakka yhdessä muun kunnallistekniikan kanssa on kilpailutettu.

Näillä näkymin Pennasantien ja Naavapolun alueen vesihuoltoverkoston rakentamisen kustannukset jäävät 250-300 t€ alle talousarviossa varatun ja Sorvasen rakentaminen aloitetaan vasta loppuvuodesta niin, että arviolta 500 t€ tälle vuodelle varatuista määrärahoista jää käyttämättä. Salpakankaan teollisuusalueen vesihuollon saneerausaluetta on laajennettu alkuperäisestä, minkä lisäksi puutteellisten lähtötietojen vuoksi työmaalla on syntynyt lisäkustannuksia niin, että kohteen rakentamiskustannukset tulevat ylittämään kohteelle varatut määrärahat arviolta 400 t€. Vesihuollon investointien arvioidaan jäävän kokonaisuutena alle talousarvion noin 300-400 t€.

Elokuun loppuun mennessä on valmistunut Hollolan ja Lahden yhteisen kaupunkivesien hallintasuunnitelman hankkeen ensimmäinen työkokonaisuus, jossa on laadittu Hollolaan pintavaluntamalli sekä kartoitettu viemäriverkoston vuotoriskikohteet. Hankkeeseen on saatu ELY-keskukselta avustusta yhteensä 64 000 euroa. Hanke toteutetaan yhteistyössä Lahti Aqua Oy:n ja Lahden kaupungin kanssa vuosien 2024-2025 aikana. Hankkeen tavoitteena on tunnistaa tilanteet ja paikat, joissa hulevesiä voi päästä jätevesiviemäriin tai liikaantuneita hulevesiä on mahdollista päästä vesistöön tai kaupunki- ja taajamaympäristöön pahojen tulvien ja sateiden aikana.

Vesihuoltolaitoksen hinnaston muutos tuli voimaan 1.6.2024 alkaen. Perusmaksuja nostettiin 20 %:a ja jäteveden käyttömaksua 5 %:a. Korotus on tarpeen vedenkulutuksen merkittävän vähentymisen ja heikon rakentamisen vuoksi, minkä vuoksi vesihuollon maksutulot ovat laskeneet niin, että vesihuoltolaitoksen tulos oli tappiollinen 216 000 euroa vuonna 2023. Myös vuoden 2024 alun vedenkulutus on alustavien tietojen perusteella edelleen laskusuunnassa.

Vedenkulutuksen, uusien liittymien ja sitä kautta maksutulojen sekä toimintakulujen ennustetarkkuus paranee vuoden edetessä. Tässä vaiheessa ei ole ennustettavissa käyttötalouden talousarvioon olennaisia muutoksia.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2024

Vesihuoltolaitos huolehtii vedenhankinnasta ja jakelusta sekä viemäroinnistä kunnan hyväksymällä toiminta-alueella, jonka päivittämistä tulisi tarkastella vuoden 2024 aikana uudet asemakaava-alueet huomioiden.

Laitoksen toimintakulut katetaan palveluja käyttäviltä asiakkailta perittävin vesihuoltomaksuin. Vedenkulutuksen ja sitä kautta käyttömaksutulojen laskiessa, mutta toimintakulujen noustessa tulee varautua hinnaston korotukseen vuoden 2024 aikana niin, että muutos tulisi voimaan 1.1.2025 alkaen.

Ympäristönsuojelun vesihuoltoverkostoihin liittymiskehotushankkeen jatkuminen parantaa osaltaan vesihuoltolaitoksen tuloja, mutta aiheuttaa osaltaan myös investointitarpeita, koska vesihuollon toiminta-alueella kaikille kiinteistöille ei ole vielä rakennettu liittymismahdollisuutta vesihuoltoverkostoihin.

Lahti Aqua Oy:n perimät palvelumaksut perustuvat vedenkulutukseen, jätevesimääriin, verkostopituuksiin sekä Lahden jätevedenkäsittelyn kustannuksiin. Palvelumaksujen yksikköhinnat on sidottu kuluttajaindeksiin, joka on ollut selvästi nousussa, jolloin niiltä osin palvelumaksut tulevat nousemaan. Jäteveden virtaamaosuuksiin tulee vuodesta 2024 alkaen vaikuttamaan Kärkölän jätevesien johtaminen Lahteen käsiteltäviksi. Lahti Aqua Oy:n palvelumaksujen muodostumista, ennusteita ja toteutumista seurataan yhteistyöryhmän kokouksissa. Toteumaa on kuitenkin vaikea arvioida kuluvan vuoden aikana, jolloin lopulliset palvelumaksut selviävät vasta vuodenvaihteen jälkeen.

Vuoden 2024 palveluiden ostojen on arvioitu laskevan edellisestä vuodesta. Vuonna 2023 toteutettiin Salpakankaan entisen jätevedenpuhdistamon (nyk. Komolan) valvomorakennuksen purkaminen (kustannusvaraus 150 000 €).

Tulevan kauden suurimpia investointikohteita ovat Sorvasen asemakaava-alueen ja Hakosillan Pennasantien ja Naavapolun vesihuoltoverkoston rakentaminen sekä Norolantien hulevesiviemäroinnin rakentamisen ja vesihuollon saneeraamisen jatkaminen. Lisäksi saneerataan Salpakankaan teollisuusalueen vesihuoltoverkostoja ja jätevesipumppaamoita. Vesihuollon verkostoinvestoinnit rakennutetaan yhteistyössä kuntatekniikan kanssa tai ostopalveluna. Laitosinvestointien rakennuttamisessa hyödynnetään Lahti Aqua Oy:n erityisosaamista.

Toiminnalliset tavoitteet (valiokuntaan nähden sitovat tavoitteet)

Palvelualue	Elinvoiman palvelualue	Vastuutaho	Toteuma 31.8.2024
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)		
Vesihuollon kehittämissuunnitelman laadinta sisältäen kunnan haja-asutuksen vesihuoltostrategian	Suunnitelman laatiminen on aloitettu 2023, valmistuminen ja hyväksymiskäsittely vuoden 2024 aikana	Vesihuoltopäällikkö	Suunnittelutyö aloitettu, mutta jäljessä tavoitteesta
Vesihuollon toiminta-alueen ja huleveden viemärintialueen päivitykset	Laatiminen, ehdotusvaihe ja hyväksymiskäsittely vuoden 2024 aikana	Vesihuoltopäällikkö	Suunnittelutyö aloitettu, mutta jäljessä tavoitteesta

Tuloslaskelma

Sitovuus valiokuntaan nähden on tilikauden yli-/alijäämä.

Hollolan Vesihuoltolaitos

	TP 2023	TOT 1-8 2023	TA 2024	TOT 1-8 2024	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	4 422 155 €	3 023 374 €	4 621 700 €	2 997 965 €	64,87 %	1 623 735 €
Myyntituotot	4 409 986 €	3 023 374 €	4 621 700 €	2 997 965 €	64,87 %	1 623 735 €
Tuet ja avustukset	12 169 €					
Toimintakulut	-2 570 482 €	-1 770 989 €	-2 558 400 €	-1 661 613 €	64,95 %	-896 787 €
Henkilöstökulut	-71 450 €	-46 867 €	-74 300 €	-52 388 €	70,51 %	-21 912 €
Palvelujen ostot	-2 292 253 €	-1 588 338 €	-2 335 400 €	-1 513 247 €	64,80 %	-822 153 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-197 985 €	-128 384 €	-140 300 €	-88 776 €	63,28 %	-51 524 €
Muut toimintakulut	-8 793 €	-7 402 €	-8 400 €	-7 203 €	85,75 %	-1 197 €
TOIMINTAKATE	1 851 673 €	1 252 385 €	2 063 300 €	1 336 351 €	64,77 %	726 949 €
Rahoitustuotot ja -kulut	-305 241 €	-152 726 €	-305 100 €	-152 553 €	50,00 %	-152 547 €
VUOSIKATE	1 546 432 €	1 099 659 €	1 758 200 €	1 183 799 €	67,33 %	574 401 €
Poistot ja arvonalentumiset	-1 762 865 €	-1 170 274 €	-1 758 200 €	-1 210 015 €	68,82 %	-548 185 €
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 762 865 €	-1 170 274 €	-1 758 200 €	-1 210 015 €	68,82 %	-548 185 €
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-216 433 €	-70 615 €		-26 216 €		26 216 €

Hollolan kunta

PL 66, 15870 Hollola

Puh. (03) 880 111

kirjaamo@hollola.fi

sähköposti: etunimi.sukunimi@hollola.fi

www.hollola.fi

<https://twitter.com/HollolanKunta> <https://www.facebook.com/hollolankunta/>